

דף מא.

עין משפט א.

אה"ע סימן לה סעיף א

א. האיש יכול לקדש ע"י שליח^ר בין אשה סתם או פלונית, ומ"מ אסור לקדשה ע"י שליח^ש אם לא שמכירה לפני כן, שמא ימצא בה דבר מגונה. ובכל גווני מצוה בו יותר מבשלוהו.

עין משפט ב.

אה"ע סימן לו סעיף א

א. האשה עושה שליח לקבל קידושיה, אך מצוה ע"י עצמה^ה, ואין בכך איסור כמו באיש. והמקדש אומר לשליח האשה, הרי פלונית שמינתה אותך שליח מקודשת לי, והשליח עונה הן,^א ואם עסוקין באותו ענין אפי' לא אמר כלום המקדש, מקודשת.

ב. שליח המקדש בשטר, צריך שהשטר יכתב גם מדעת השליח וגם מדעתה^ב, וי"א שאין צריך דעת השליח אלא דעתה בלבד כמו בגט.

ג. המקדש ע"י שליח, אין לו לקדשה שוב ע"י עצמו, שלא יאמרו אין קידושין שע"י שליח תופסין^ג. ביטל שליחות הקידושין קודם שתקבל הקידושין הרי זה בטל, ואם לא ידוע מתי ביטל השליחות, הרי זו ספק מקודשת.

ר. ממשנה קידושין מ"א ע"ב.

ש. אולם לענין ברכות אפי' ע"י שליח מהני לכתחילה, והטעם שלא לבייש הלא יודעים לברך.

ת. ממשנה קידושין מ"א ע"א.

א. עיין בח"מ שכתב דמילתא באפי נפשיה היא. ודלא כהט"ז, ותימה על הבה"ט שכתב דהח"מ והט"ז פירשו אותו דבר. ודברי הח"מ צ"ב דא"כ מה זה שכתב השו"ע אם אמר הן והוא כ"ש משתק. והב"ח כתב דמ"מ השליח צריך לענות הן גם בעסוקין באותו ענין.

ב. דעת הרמב"ם. והי"א הוא דעת הרמב"ן, ומה שכתב השו"ע מדעת השליח עיין בח"מ ס"ק ה' ופשוט הוא.

ג. רמב"ם ורא"ש.

עין משפט ג.

אה"ע סימן לז סעיף ז

ו. כשם שהאב יכול לקדשה ע"י עצמו, ה"ה ע"י שלוחו^ד, או ע"י הקטנה עצמה^ה, באומרו לה צאי וקבלי קדושייך, ובלבד שיאמר לה כן בפני שני עדים למינוי הקבלה^ו, ואם גלוי לכל שהכינה לכך להכניסה לחופה, היינו כעדים, ויש חולקים וסוברים דאין הקטנה יכולה לקבל קידושה, דאין שליחות לקטנה^ז.

עין משפט ד.

או"ח סימן רנ סעיף א

א. ישכים בבוקר ביום ששי להכין צרכי שבת^ח, ואפי' יש לאדם כמה עבדים לשמשו ישתדל להכין בעצמו^ט דבר מה לצורך השבת כדי לכבודו, כי גם גדולי ישראל עשו כן ומהם ילמד האדם כי זהו כבודו

ד. משנה מ"א ע"א.

ה. להרמב"ן והראב"ד הוי מדין ערב כאומרת לו הנח על הסלע, ובקידושי שטר שאין כאן הנאה שנוכל לדמותו לערב טעמא דכיון שאמר לה הריהו כאמר מי שיתן לך כאילו נתן לי עיין ב"ש סק"ז, והרא"ש סובר דמהני מטעם שליחות אע"פ שקטנה היא מ"מ לעצמה ולזכותה יש לה שליחות.

ו. היינו להרא"ש שסובר דמצד שליחות הוא דמהני.

ז. הרי"ף והמרדכי. וכדי להוציא עצמו ממחלוקת יחזיק יד בתו או יעמוד אצלה, והמקדש נותן לתוך ידה, וכך עדיף משיקבל קידושה בעצמו כיון שי"א דאסור לקדש בתו קטנה, כמו שית' בסעיף ז', ובמקבלת בעצמה אין איסור. ואם עומד שם יאמר המקדש לאביה בתך מקודשת לי, ומ"מ אם לא היה שם אביה ואמר לבת בלשון בתך מקודשת לי מקודשת ודאי, וי"א דכשמכינה להכניסה לחופה, הוי כאילו מחזיק בידה, כ"כ בפסקי מהרא"י.

ח. וזהו סוד "והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו". וצריך האדם לקנות כל צרכי שבת ביום ו' ולא ביום ה', והמכין ביום ה' לא קיים המצוה כראוי, כה"ח בסי' רנ"א אות כ"ו. וכל מה שיקנה יאמר לכבוד שבת, וזהו ענין הכנה במעשה, כ"כ בשער הכוונות ובפרי עץ חיים שער י"ח פ"א ופ"ב, ומ"א בס"ק א', וברכי יוסף. והטעם שע"י הדיבור יחול קדושת השבת על אותו דבר כי הדיבור לא דבר ריק הוא, ואפי' בהליכתו טוב שיאמר הריני הולך לקנות לכבוד שבת.

ואם זה דבר שא"א למצוא אותו ביום ו' יקנה אותו ביום ה' כמו בשר וכדומה.

ט. הזיעה שאדם מזיע בצרכי שבת בה מוחק הקב"ה כל העוונות כמו הדמעות, וע"כ צריך לטרוח הרבה לכבוד שבת, כה"ח אות ה' מספר כוונות האר"י ז"ל הישן.

ט. דמצוה בו יותר מבשלוהו בכל המצות, מ"א ס"ק ב' מקידושין מ"א ע"א ופי' רש"י שם דכשאדם עושה בעצמו מקבל שכר יותר.

ומצוה לטעום התבשילין בע"ש וכן אמרו בירושלמי טועמיה חיים זכו.

שמכבד השבת ^א.

עין משפט ה. אה"ע סימן לה פעיף א
עיינ לעיל עין משפט א

עין משפט ו. אה"ע סימן לו פעיף א
עיינ לעיל עין משפט ב

עין משפט ז. אה"ע סימן לז פעיף ח

ח ז. מצוה שלא לקדש את בתו הקטנה עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה ^ב, והרמ"א כתב שבזה"ז שאנו בגלות נוהגים היתר מכמה טעמים.

עין משפט זז. אה"ע סימן קב פעיף א

א א. ל הגט צריך שיכתוב אותו הבעל או שלוחו, וצריך שיהיה משל הבעל, לפיכך נהגו שמקנה ^מ הסופר לבעל לפני הכתיבה ^נ הנייר והדיו,

י. וְיָחַד שְׁתּוֹרְתוֹ אוֹמְנוֹתוֹ וְאִינוּ מֵתַעֲסֵק כָּלֵל בְּדַבְרֵי אַחֲרֵי יְכוּוֹן לְקִיּוּם מִצְוַת "וְהִכִּינוּ" ע"י שיקרא שנים מקרא ואחד תרגום, והכנת המעשה בערב ע"י הכנת נרות שבת. כה"ח אות ט' מהאר"י ז"ל.

יא. וּפְנֵה בֵּיתוֹ מְקוֹרֵי עֵבֶשׂ כִּי יֵשׁ בְּזֶה סוּד לְהַעֲבִיר גִּילּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהַסֵּרֶת הַקְּלִי, ויעשה זאת לפני השעה חמישית שאחרי זה יש הארת שבת. כה"ח אות י'.

יב. וְטוֹב שְׂאֵדָם יִפְשַׁפֵּשׂ בְּמַעֲשָׂיו כְּכֹל ע"ש ויחזור בתשובה כדי שיתכפר לו ע"י שמירת השבת, ועוד כדי שיקבל תוספת של נשמה היתירה. כה"ח אות י"א.

יג. אֲסוּר לְהַזְכִּיר "שבת" ללא צורך וכ"ש במקומות שאין מזכירין בו דברי תורה, כי שבת זה ג"כ שמו של הקב"ה כמ"ש בזוהר בפ' יתרו דף פ"ח.

יד. מֵרַב יְהוּדָה שֵׁם בְּגָמ'. וְהֵינּוּ אֵף בְּאוֹמֵר לֵה צְאֵי וְקַבְּלֵי קִידוּשֵׁיךָ, בְּזֶה יֵשׁ מִצְוָה שְׁלֵא לַעֲשׂוֹת כֵּן, אֲבָל בְּלֵי צְאֵי יִשְׁנוּ אִיסוּר ג'כ, כ"כ בח"מ.

יז. קידושין מ"א ע"ב וגיטין כ"ח. בתרא קס"ז וקס"ח.

יח. וּבְדִיעֵבַד מֵהֵנִי בְּלֵי שׁוּם הַקְּנָאָה דְּשְׁלוּחוֹ כְּמוֹתוֹ, וְהַכֵּל נִכְלָל בְּפִרְיֵי שְׁמִשְׁלָם הַבְּעֵל לְסוּפֵר, כ"כ הט"ז, ואף שזה של השליח מהני שהוא במקום הבעל, ובעינין שיהיה שייך או לבעל או לשלוחו. וראיה מהיה מושלך בבור. ועיינ ברע"א אות ב' מה שהעיר דנתן לו סתם לא מהני, ומושלך בבור שאני משום שהוא שלוחו גם לתת, ול"צ הקנאה, ונשאר בצ"ע על הח"מ.

יט. וְאִם לֹא הַקְּנָה לְפָנֵי הַכְּתִיבָה יִקְנֶה לוֹ אַחַר הַכְּתִיבָה כ"כ ה"ב"ש, וטעם הדבר דלפני הכתיבה עדיף שלא יהיה כעין מחוסר הקנאה בין כתיבה לנתינה, ולהרמב"ן לא בעי

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וי"א אף שאר כלי הכתיבה, במתנה גמורה. והבעל נותן שכר הסופר ^פ, והיום מפני תקנת העגונות תקנו שהאשה תתן שכר הסופר והקנוהו חז"ל לבעל ^ע.

אה"ע סימן קמ פעיף א

א. האיש יכול לעשות שליח להוליך גט לאשתו והוא שליח הולכה, ואינו גט עד שיגיע הגט לידה. לפיכך יכול לחזור בו כל זמן שלא נמסר לידה ^פ.

עין משפט ט. אה"ע סימן קמ פעיף ג.

ג. האשה עושה שליח לקבל גיטה, ובקבלתו מיד הבעל ליד השליח

כלל הקנאה אם הוא גם שלוחו לתת הגט, וראיתו מהיה מושלך בבור, ושליח שמינה אותו גם לתת לא צריך הקנאה, ונפ"מ בסופר שמינה אותו רק לכתוב ולא לתת שכתב בחינם, דלהרמב"ן לא מהני בחינם דכשלא היתה נתינת מעות לא נקנה לבעל, שכאן אינו במקום הבעל, ועוד אפי' שילם אדם שלישי מבלי שהקנה הפשיטי לבעל לא מהני דבזה חכמים לא הקנו לבעל רק אם האשה שילמה חז"ל הקנו אותם לבעל, וכאילו הוא שילם וזה שלו. ועיין בב"ש.

ס. ואין איסור אם הסופר לא מקבל בכלל שכר דהרשות בידו לומר כאילו התקבלתי כ"כ הח"מ, ואולי הרמב"ן דסב"ל דלא מהני מחינם אם אינו שלוחו גם לנתינה יחלוק על דין זה.

ע. והרמב"ן כתב דלא אמרינן הקנוהו חז"ל לבעל אלא משל האשה בלבד. וכל זה בשכר הסופר, אבל אם האשה נותנת קלף שלה לבעל בזה צריך שתקנה אותו בקנין ממש לבעל, שלא תיקנו חכמים במה שהוא שלה אלא בשכר הסופר בלבד, כ"כ הח"מ. והיום בבתי הדין שהסופרים קונים הכלי כתיבה נייר דיו, וגם שכרם מקבלים מהנהלת בתיה"ד לכאורה לפי הרמב"ן לא מהני שאדם שלישי ישלם לסופר דבזה חז"ל לא תיקנו שיקנה הבעל, וגם אם ירצו להקנות הדברים והשכר לבעל הרי גם הם לא בעלים, ואפי' משלמי המשכורות עצמם אינם הבעלים, ומשרד האוצר של המדינה הם אולי הבעלים, ואולי על דעת כן נתנו שיכולים להקנות מה שצריך ע"פ הדין כדי שיהיה גט כשר, וראיתי מצריכים שהסופר ירכוש מכספו הפרטי כלי הכתיבה, ואחרי שנגמרו לו יבקש מהמשרד אם רוצה בכך שיחזירו לו ע"פ הקבלות שקנה. והוא מהיות טוב דאז בעת ההקנאה לבעל מקנה לו הסופר דבר שהוא שלו. אולם לגבי שכרו שמקבל מהמשרד עדיין זקוקים אנו לטעם הנ"ל ואולי גם צריך לומר לסופר שאם לא יקבל שכרו כלל הוא נותן במתנה לבעל וכותב לו בחינם ואפשר שע"י תשלום האגרא שהאשה משלמת לסידור הגט היא בעצמה או אחר ששילם עבורה אחר שהקנה לה כסף זה הוי שכר הסופר מהאשה ולא מאדם אחר. וצ"ע עדיין.

פ. הטור מגיטין ס"ב ע"ב. והאשה עושה שליח לקבל לה גיטה, ממשנה ס"ב ע"ב.

מיד מגורשת. ודינו כענין אשה עצמה גם בזריקת הגט לחצירו ^א.
ולד' אמותיו. וכשהבעל נותן הגט לידו אומר לו התקבל גט זה לאשתי ^ק.

עין משפט י. אה"ע סימן קמא פעיף לח

ל.ט. השולח גט לאשתו ואמר לשליח הולך גט זה לאשתי, לא ישלחנו
ביד אחר אא"כ חלה או נאנס או שפירש לו שיכול למנות שליח,
ושליח שליח עד כמה שלוחים במקומו ^ר. וי"א דאם אמר לו הולך סתם,
בלי שהוסיף "אתה" יכול למנות אחר במקומו גם אם לא נאנס או
חלה ^ש.

דף מא:

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן קפב פעיף א

א.הגה. א. בכל דבר שלוחו של אדם כמותו ^ח חוץ מלדבר עבירה ^א דקיימא לן
אין שליח לדבר עבירה, ודוקא כשהשליח בר חיובא ^ב אבל אם אינו בר

^צ. וכירושמי מסתפק אי מהני לחצירו, דשליח מריבוי, וחצר מריבוי, אם אמרינן ריבוי
אחר ריבוי. והט"ז כתב עוד דלר' שמואל בן חפני בריש סי' קמ"א דפסק שאין האשה
יכולה לעשות שליח לקבל מיד שליח הבעל משום בזיון הבעל והכי נמי קפדינן בבזיון
דאשה א"כ הוא הדין שלא יתן לחצר השליח דאיכא בזיון דאשה שלא נתן ליד שלוחה,
והב"ש בס"ק ב' כתב ע"ז שאין הדברים מוכרחים, והיינו דסו"ס נתן לשלוחה.
^ק. אבל בכתיבת הגט אין שינוי, וכותב הרי את מותרת לכל אדם, כ"כ הר"ן בפ"ק
דקידושין.

^ר. משנה שם בגיטין כ"ט ורשב"ג וכלישנא בתרא. ואם פירש לו שיכול למנות במקומו
רשאי למנות אפי' בלי חלה, וה"ה אם פירש לו להיפך שאינו יכול למנות אחר במקומו
אינו יכול למנות גם אם נאנס או חלה כך משמע מהטור.

^ש. הרי"ף בשם פוסקים והר"ן בשם הראב"ד דפסקו כמציעתא, ומהשו"ע נראה שפסק
לחומרא גם בלי "אתה" רק באונס או חלה או פירש לו יכול למנות אחר במקומו.

^ת. מקידושין מ"א ע"א וע"ב ומברייתא דתניא ושלח, ושלחה דברים כ"ד-א', ומר"י בן קרחה
מפסוק ושחטו כל קהל ישראל.

^א. מפ"ק דמציעא י' ע"ב וכפירוש רש"י שם ד"ה בר חיובא, דדברי הרב ודברי התלמיד דברי
מי שומעין, ויכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי לעשותו ע"כ אין המשלח חייב
אבל כשהשליח אינו בר חיובא לא שייך טעם זה. סמ"ע ס"ק ב'.

^ב. אוקימתא דרבינא שם, ודין שליחות לדבר עבירה ע"י אשה ועבד, עיין שם בגמ'.

חיובא הוי שליח אפי' לדבר עבירה א.

ב. האומר לשלוחו צא ומכור לי קרקע או מטלטלין או קנה לי, הרי זה מוכר וקונה וכל מעשיו קיימים ^ד, ואין העושה שליח צריך קנין ולא עדים ^ה אלא באמירה בעלמא בינו לבין חבירו, ואין צריך עדים אלא לגלות הדבר אם כפר אחד מהם.

הגה: האומר לחבירו קח סחורה ^ו זו ואשתתף עמך, והלך וקנאה אינו יכול לחזור בו ^ז דהוי כשלוחו.

ג. והש"ך בס"ק א' האריך לסתור דברי הרמ"א ומסיק להלכה כרב סמא בב"מ י' ע"ב דדוקא דומיא דחצר דבעל כורחיה מניח בו הוי שליח לדבר עבירה, וכגון שלא ידע השליח שהוא גנוב או חייב המשלח אבל בלא"ה פטור המשלח, ואפי' שהשליח אינו בר חיובא. ועיין בסמ"ע בס' רצ"ב דאם אין לשליח במה לשלם חייב משלחו, וכן אם השליח היה ע"י כפייה גם בדבר עבירה המשלח חייב.

ואם אמרינן באיסורים דרבנן יש שליח לדבר עבירה עיין במהרי"ט בס' ס"א, ובפעמוני זהב. וכתבו התוס' בב"ק ע"ט ע"א ד"ה נתנו דאם השליח אינו יודע שעבירה היא, שלוחו כמותו דאין שייך לומר בזה דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין. וכן כתבו בקידושין מ"ב ע"ב ד"ה אמאי ובדין שליחות ע"י חרש שוטה וקטן עיין בתוס' בב"מ י' ע"ב ד"ה אשה ועבד דלדעתם אין שליחות לקטן בכל גוונא.

אבל הש"ך הביא דעת הנ"י שם שע"י קטן שאין לו יד חייב המשלח, דדמי לחצר דבעל כורחיה מותיב בה, ותמה עליו הש"ך שהרי משנה מפורשת בב"ק נ"ט ע"ב דהשולח הבערה ביד חש"ו פטור. ודעת הריטב"א דגם בשולח את הבערה ביד חש"ו באמר להם בפירוש להזיק חייב המשלח. ועיין בבאורים ס"ק א'. ובנתיבות ס"ק א' בחידושים.

ד. וע"י חש"ו וגוי שאינן בתורת שליחות בטלה השליחות ולא קנה המשלח אף שמטרה אח"כ למשלח והמשלח עשה משיכה לא קנה, כיון שהמשיכה היתה שלא בפני המוכר. ועיין בבאורים ס"ק ב' דאם המוכר מסר חפץ לשליח אפי' גוי וכתב ללוקח ע"י לך משוך וקני, קנה הלוקח כשמשך, וכן כשהלוקח שלח ע"י גוי וחש"ו כסף למוכר לקנות ע"י כסף זה, קנה המשלח כשקיבל המוכר המעות.

ה. רמב"ם ריש פ"א משלוחין, דאין צריך עדים אלא לגלות הדבר אם אחד יכפור והוא מקידושין ס"ה ע"ב דאמר רב אשי לא איברו סהדי אלא לשקרי מכאן שכל דבר שבממון כששניהם מודים שכך הוה לא צריך עדים.

ואע"ג דבגירושין וקידושין אין מעשיו קיימים כשלא נתן כסף הקידושין או הגט בפני עדים וכמבואר באבהע"ז בס' כ"ז וסי' ל"ה שם משום דקימ"ל דאין דבר שבערוה פחות משנים. סמ"ע ס"ק ג'.

ו. ואפי' ציוה לו שיקנה במעות עצמו, ואח"כ המשלח יחזיר לו המעות, מחוייב להחזיר לו, ואפי' אמר לו בסתם קנה סחורה ולא פירש לו איזה סך, כמה שיקנה מחוייב להחזיר לו, אם לא שקנה כל כך הרבה דלא אסיק אדעתיה. ואפי' ביטל המשלח את השליחות בפני עדים שלא בפני השליח, לא מהני. ואם השליח ביטל השליחות בפני עדים קודם שיקנה, ואמר לעצמו אני קונה יבואר בס' קפ"ג סעיף ד'.

ז. והיינו המשלח, אבל השליח יתבאר בס' קפ"ג סעיף ד' כנ"ל אם יכול לחזור בו.

עין משפט ד.

הו"מ סימן קפח סעיף א

א. אין גוי נעשה שליח ^ה ולא ישראל נעשה שליח לגוי.

עין משפט ה.

אה"ע סימן קמא סעיף לא

לא לב. הכל כשרים לשליחות הגט לקבלה או להולכה, חוץ מחש"ו עבד ונכרי ^ט. וי"א דאם העבד נעשה שליח הולכה הרי היא ספק מגורשת ^י.

ה. ממציעא ע"א ע"ב, ורמב"ם ריש פ"ב משלוחין. ואם מומר יש לו דין גוי לענין שליחות עיין בשו"ת בית יוסף דיני גיטין סי' י"ד, ובריא"ז בגיטין על הרי"ף כתב דמומר יכול להביא את הגט.

ואם גוי נעשה שליח לגוי עיין בסי' רמ"ג ובש"ך שם ס"ק ה'.

ט. משנה גיטין נ"ב ע"א. חוץ מחש"ו, ורשעים מן התורה הגם שפסולים לעדות כשרים לשליחות הגט, אלא שאין לסמוך עליהם באמרם בפני נכתב ובפני נחתם ולכן יש למנות כשרים, ונפ"מ אם נתקיים דלא בעי השליח לומר בפני נכוני"ח. ויש פוסלים אפי' בנתקיים בחותמיו, הרמב"ם בשו"ע סעיף ל"ג. ומומר דינו כפסול מן התורה, וסובר הרמב"ם דכל שלא נעשה כתקנת חז"ל גם בשליחות הוי מפי כתבם ובטל גמור, וצריך קיום מן התורה, כ"כ הב"ש בס"ק מ"ו.

ועדים שראו מסירת הגט ליד השליח יכולים להיות דיינים ולא אמרינן בכה"ג אין עד נעשה דיין, ב"ש מריב"ש, ועיין שם הטעם. וכתב הרדב"ז שהגונב מן הנכרי פסול מן התורה, אלא שיש להכשירו מטעם שהוא סובר דמצוה קעביד ולכן לא נפסל עד שיתרו בו. וחשוד בעריות פסול ואם נתקיים שטר ההרשאה כשר. ב"ש.

י. רשב"א, וס"ל דלא פסל ר"י אלא לקבלה, ולחומרא קימ"ל דאם עשה עבד להולכה נפסלה לכהונה כ"כ בר"ג.